

Anvisningar för kodning av diabetes mellitus och dess komplikationer

Koder ur ICD-10-SE samt exempel på kodning

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Publikationen ges ut av enheten för klassifikationer och terminologi, avdelningen för register och statistik.

Artikelnummer 2022-1-7739
Publicerad www.socialstyrelsen.se, januari 2022

Förord

Dessa anvisningar gäller vid diagnosklassificering med *Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem (ICD-10-SE)*.

Anvisningarna riktar sig till dem som klassificerar diagnoser på nationell, regional och lokal nivå. På regional och lokal nivå kan de användas i de fall huvudmannen kräver inrapportering av diagnosklassificerade uppgifter för olika ändamål.

Klassificeringsanvisningarna kan tillämpas av samtliga yrkeskategorier inom vård- och omsorg.

Syftet med anvisningarna är att skapa förutsättningar för att klassificering av sjukdomar och andra hälsoproblem ska kunna ske på ett enhetligt sätt.

Målet är en god kodningskvalitet, dvs. att kodningen överensstämmer med diagnosformuleringen och görs likartat nationellt.

Innehåll

Förord.....	3
Kodning av diabetes mellitus med exempel	5
Huvudprinciper för kodning	5
Kategorierna E12, E13 och E14	6
Användning av .7 med multipla komplikationer	7
Behandling och utredning av komplikationer till diabetes mellitus	7
Kodning av diabetes mellitus vid graviditet	8
Läkemedelsutlöst hypoglykemi vid diabetes mellitus	8
Överdoserering av läkemedel genom olyckshändelse som leder till hypoglykemi eller annan komplikation.....	9
Frågor och svar angående kodning av komplikationer till diabetes mellitus	10

Kodning av diabetes mellitus med exempel

För kodning av olika typer av diabetes mellitus används koder under kategorierna E10-E14 i ICD-10-SE. Huvudprincipen är att den treställiga kategorin alltid ska kompletteras med en kod i fjärde position som ger information om eventuella komplikationer. Undantag är vid kodning av diabetessjukdom hos gravida då kapitel 15 ska användas, se ”Kodning av diabetes mellitus vid graviditet” nedan.

De kategorier som framförallt är aktuella i Sverige är:

- E10 Diabetes mellitus typ 1
- E11 Diabetes mellitus typ 2

Notera att *maturity onset of diabetes in young (MODY)* kodas under E13.

Huvudprinciper för kodning

Principen för koder under E10-E14 är att fjärdepositionen anger om det förekommer en komplikation till diabetessjukdomen eller inte samt vilken typ av komplikation det är (Tabell 1). Koderna som slutar med .0 och .1 anger akuta komplikationer, de som slutar med .2-.6 anger kroniska och koden .9 används om det inte finns information om någon komplikation. Koden .8 med ospecificerade komplikationer ska helst undvikas eftersom den inte ger information om vilka komplikationer som patienten har. Huvudregeln är att vid multipla komplikationer anges flera koder, se rubriken ”Kodning av multipla komplikationer”. För att underlätta rätt kodning och uppföljning vid diabetes mellitus typ 1 och 2 är koderna i den svenska versionen av ICD-10 mer specificerade än i den internationella och det finns nationella fördjupningskoder med en bokstav i femteposition.

Tabell 1 Fjärdepositionen anger uppgift om komplikation till diabetes mellitus.

Fjärdeposition	Exempel	Utesluter
.0 Med koma	Diabetiskt hyperosmolärt koma	Icke-diabetiskt hypoglykemiskt koma (E15)
	Diabetiskt hypoglykemiskt koma	
	Diabetiskt koma med ketoacidosis	
	Diabetiskt koma utan ketoacidosis	
	Hyperglykemiskt koma UNS	
.1 Med ketoacidosis	Diabetisk acidosis utan uppgift om koma	
	Diabetisk ketoacidosis utan uppgift om koma	
.2† Med njurkomplikationer	Diabetesnefropati UNS (N08.3*)	

Fjärdeposition	Exempel	Utesluter
	Intrakapillär glomerulonefros (N08.3*)	
	Kimmelstiel-Wilsons syndrom (N08.3*)	
.3†	Med ögonkomplikationer	
	Diabeteskatarakt (H28.0*)	
	Diabetesretinopati (H36.0*)	
.4†	Med neurologiska komplikationer	
	Diabetes med amyotrofi (G73.0*)	
	Diabetes med autonom neuropati (G99.0*)	
	Diabetes med autonom polyneuropati (G99.0*)	
	Diabetes med mononeuropati (G59.0*)	
	Diabetes med polyneuropati (G63.2*)	
.5	Med perifera cirkulationsrubbingar	
	Diabetesgangrän	
	Diabetiskt sår	
	Perifer diabetesangiopati† (I79.2*)	
.6	Med andra specificerade komplikationer	
	Diabetisk artropati† (M14.2*)	
	Diabetisk neuropatisk artropati† (M14.6*)	
	Diabetesosteopati† (M90.8*)	
.7	Med multipla komplikationer	
.8	Med ospecificerade komplikationer	
.9	Utan komplikationer	

* anger att koden är en manifestationskod och † anger att den är en etiologisk kod.

Kategorierna E12, E13 och E14

E12 Näringsbristrelaterad diabetes mellitus

Näringsbristrelaterad diabetes mellitus är ett tillstånd som kan förekomma vid svår undernutrition men som är ovanligt i Sverige.

E13 Annan specificerad diabetes mellitus

Under denna kategori kodas de typer av diabetes mellitus som är specificerade, men inte har en egen kod.

Två exempel som förekommer i Sverige är:

- maturity onset of diabetes in young (MODY)
- steroidutlöst diabetes

E14 Ospecificerad diabetes mellitus

Denna kategori används enbart vid tillfällen där man inte har kännedom om vilken typ av diabetessjukdom som patienten har.

Användning av .7 med multipla komplikationer

Om det föreligger flera komplikationer av betydelse för vårdkontakten, kodas de som regel var för sig med egna ICD-10-SE-koder. Det innebär att fjärdepositionen *.7 med multipla komplikationer* inte ska anges i dessa fall. Se rubriken ”Behandling och utredning av komplikationer till diabetes mellitus”.

Men tillägget *.7 med multipla komplikationer* kan användas om vårdkontakten gäller en patient med diabetes mellitus med multipla diabeteskomplikationer

- och det saknas information om vilka komplikationerna är
- eller vården gäller diabetessjukdomen eller något annat tillstånd, t.ex. höftfraktur eller liknande och de multipla komplikationerna inte har handlagts specifikt.

Exempel:

Patient med diabetes mellitus typ 1 med multipla komplikationer vårdas ineliggande enbart för sin diabetes mellitus. Komplikationerna handläggs inte specifikt under vårdtiden (dvs. de har ingen betydelse för vårdkontakten).

Huvuddiagnos kodas:

E10.7 Diabetes mellitus typ 1 med multipla komplikationer

Behandling och utredning av komplikationer till diabetes mellitus

Koderna för diabetes mellitus under E10-E14 fokuserar på typen av diabetes mellitus, medan fjärdepositionskoderna är undergrupper för diabetiska komplikationer som tilläggsbeskrivningar av grundsjukdomen. Man kan ange en eller flera av dessa koder då det är relevant för vårdkontakten, se rubrikerna ”Användning av .7 med multipla komplikationer” och ”Frågor och svar angående kodning av komplikationer till diabetes mellitus”

Men i en del fall ligger utrednings- eller behandlingsfokus snarare på själva diabeteskomplikationen och inte grundsjukdomen. I de fallen anges kod för den komplikation som utreds eller behandlas (med manifestationskod*) med tillägg av en kod som anger att tillståndet är orsakat av en viss typ av diabetes mellitus (etiologisk kod†).

Exempel

Patient som vårdas på ögonklinik för katarakt som är orsakad av diabetes typ 1.

Huvuddiagnos kodas:

H28.0* Diabetisk katarakt

E10.3† Diabetes mellitus typ 1 med ögonkomplikationer (fördjupningskoder finns)

Kodning av diabetes mellitus vid graviditet

Vid alla vårdkontakter inom *sluten vård* i samband med graviditet används i första hand koder ur kapitel 15 och det gäller även vid diabetes mellitus:

O24 Diabetes under graviditeten

Innefattar: Vid förlossning och under barnsängstiden

Tilläggskod kan användas för att ange aktuell manifestation av diabetes mellitus med relevant kod från E10 eller E11.

Vid *öppen vård* kan man ange Z-kod (**Z33.9 Graviditet som bifynd**) som bidiagnos för att markera att patienten är gravid.

Däremot anges **O24.4 Diabetes som uppstår under graviditeten** även under öppen vård om diabetes har *uppstått* under graviditeten då denna variant av diabetes inte anses vara en typ 1 eller en typ 2.

Läkemedelsutlöst hypoglykemi vid diabetes mellitus

I vissa fall kan ett tillstånd med hypoglykemi ha orsakats av ett läkemedel. I dessa fall lägger man till koden Y57.9 från kapitel 19 för att beskriva den bakomliggande orsaken (*Y57.9 Läkemedel eller drog i terapeutiskt bruk som orsak till ogynnsam effekt*). Därefter anges ATC-kod för att precisera vilket läkemedel som var orsaken.

Exempel:

Patient med diabetes mellitus typ 2 utan komplikationer som tablettbehandlas med Glimепirid. Har i samband med en virusorsakad gastroenterit fått hypoglykemi som krävt sjukhusvård.

Huvuddiagnos kodas:

ICD-10-SE: E16.0 Läkemedelsutlöst hypoglykemi utan koma
Y57.9 Läkemedel eller drog i terapeutiskt bruk som orsak till ogynnsam effekt

ATC: A10BB12 Glimепirid

Bidiagnos kodas:

ICD-10-SE: E11.9 Diabetes mellitus typ 2 utan komplikationer
A08.4 Enterit orsakad av ospecificerat virus

Överdoserings av läkemedel genom olyckshändelse som leder till hypoglykemi eller annan komplikation

Vid hypoglykemi på grund av uppenbar överdosering genom olyckshändelse samt fel läkemedel givet eller taget av misstag, används koden *T50.9 Förgiftningar med andra och ospecificerade droger, läkemedel och biologiska substanser* i kombination med en ATC-kod som preciserar läkemedlet.

Koden *T50.9 Förgiftningar med andra och ospecificerade droger, läkemedel och biologiska substanser* ska alltid kombineras med en kod från kapitel 20, som anger yttre orsaker till sjukdom och död. Koden för diabetes mellitus anges som tilläggsinformation i form av bidiagnos.

Vanliga orsakskoder ur kapitel 20 vid förgiftning med läkemedel:

- X44 Oavsiktlig förgiftning (olycka)
- X64 Avsiktlig självdestruktiv handling (t.ex. suicidförsök)
- X85 Övergrepp genom förgiftning (t.ex. misshandel eller mordförsök)
- Y63.8 Feldosering under behandling

Exempel

Patient med diabetes mellitus typ 2 med ögonkomplikationer, som vårdats pga. hypoglykemi efter att av misstag intagit för hög dos Glimepirid under två veckor.

Huvuddiagnos kudas:

ICD-10-SE: T50.9 Förgiftningar med andra och ospecificerade droger, läkemedel och biologiska substanser

ATC: A10BB12 Glimepirid

ICD-10-SE: X44.9 Oavsiktlig förgiftning med och exponering för andra och ospecificerade droger, läkemedel och biologiska substanser, ospecificerad plats

Bidiagnoser kudas:

ICD-10-SE: E16.0 Läkemedelsutlöst hypoglykemi utan koma

E11.3 Diabetes mellitus typ 2 med ögonkomplikationer

Frågor och svar angående kodning av komplikationer till diabetes mellitus

Fråga 1: Hur kodas diabetiska fotsår och bensår med ICD-10-SE?

Svar: Regeln är att först och främst koda det som varit i fokus vid aktuell vårdkontakt. Avser vårdkontakten ett fot- eller bensår hos en patient med diabetes mellitus, eller patient med diabetes mellitus som har fot- eller bensår?

- Om vårdkontakten avser sjukdomen diabetes och man även vill notera att patienten har ett sår, koda med kod för diabetes mellitus (E10./E11.-) med lämplig decimal som huvuddiagnos samt lägg till en kod för såret.
- Avser vårdkontakten däremot behandling av ett fotsår hos patient med diabetessjukdom, koda med:

L97.9C Ulcus pedis UNS

och lägg till en kod för typen av diabetes mellitus:

E10.6D Diabetes mellitus typ 1 med (diabetiskt) fotsår
alternativt

E11.6D Diabetes mellitus typ 2 med (diabetiskt) fotsår

Vid bensår hos patient med diabetes mellitus typ 1 blir kodningen:

L97.9 Bensår som ej klassificeras på annan plats och t.ex.

E10.5 Diabetes mellitus typ 1 med perifera cirkulationsrubbningar

Fråga 2: Hur anger man vilka diabeteskomplikationer en patient har?

Svar: Det beror på vad som är huvudproblemet under vårdkontakten och det spelar även roll om man har en eller flera komplikationer.

Om en patient huvudsakligen vårdats för diabetes mellitus typ 1 och *enbart* har ögonkomplikationer så anges det med *E10.3 Diabetes mellitus typ 1 med ögonkomplikation*.

Har patienten flera komplikationer, men har fortfarande vårdats huvudsakligen för sin diabetessjukdom och man under vårdtiden inte har handlagt några komplikationer, kodas det *E11.7 Diabetes mellitus typ 2 med multipla komplikationer*.

Man behöver då inte specificera de olika diabeteskomplikationer som patienten har.

Men om det är diabeteskomplikationerna som är huvudproblemet ska de alltid kodas med egna ICD-10-SE koder, beroende på vilken komplikation det rör sig om, se exempel:

Exempel 1)

H36.0* Diabetisk retinopati (fördjupningskoder finns) +
E10.3†/E11.3† (fördjupningskoder finns)

Exempel 2)

N08.3* Glomerulära sjukdomstillstånd vid diabetes mellitus +
E10.2†/E11.2† (fördjupningskoder finns)

Fråga 3: Hur kodar man vårdkontakten för en patient med diabetes mellitus typ 2 som genomgått amputation pga. kärlkomplikationer?

Svar: Hur man kodar beror på den kliniska situationen.

Exempel 1)

Patient som vårdats på ortopedklinik. Amputation sker efter en kärlutredning och huvudproblemet under vårdtiden var cirkulationsstörningen. Diabetessjukdomen kodas med en kombination av en manifestationskod (asteriskkod) och en etiologisk kod (daggerkod): I79.2* E11.5B†.

I79.2* Perifer angiopati vid sjukdomar som klassificeras på annan plats

E11.5B† Diabetes mellitus typ 2 med perifer angiopati

Exempel 2)

En patient som vårdats på medicinklinik och omhändertas i huvudsak för sin diabetessjukdom, men under vårdtiden sker även amputation. Diabetessjukdomen kodas:

E11.5B Diabetes mellitus typ 2 med perifer angiopati med gangrän

Notera att kombinationen I79.2* E11.5B† fokuserar på kärlkomplikationen. Om man däremot vid vårdkontakten fokuserar enbart på diabetessjukdomen används endast E11.5B.